

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

iv. An priuetur, qui occidit proditoriè infidelem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

Adversariis concedunt, & dicitur *infra* sect. 5. ergo neque priuabitur, si occidat inimicum veneno, cum utrobique occidat hominem incautum.

Itaque non priuabitur immunitate (maximè post Constitutionem Gregorij XIV.) quantumcumque quis per insidias inimicum occidat, siue cum occidat veneno, siue in somnis, siue per sclopus à fenestra, vel à tergo, quia non quacumque insidiæ immunitate priuant, sed solum insidiæ, quæ constituunt propriè prodicionem, id est, quæ sub colore amicitiae fiunt, cum solum (maximè post Constitutionem Greg. XIV.) ab immunitate excludatur proditoriè occidens: at stante inimicitia, ut dicebam, insidiæ non constituunt propriè prodicionem, quia inimicus semper habet fundamentum sibi præcauendi, & sic imputare sibi debet si veneno, in somnis, vel alio modo incautus occidatur.

Quapropter, inquam, maximè post Constitutionem Gregorij XIV. immunitate priuatur tantum homicidium, quod fit sub colore amicitiae, quia tunc est propriè proditorium; non autem, quod fit ab inimico, etiam per quascumque insidias; quia tunc propriè proditorium dici non potest. Atque ita declarauit Clemens VIII. per Breue ad Archiepiscopum Panormitanum die 6. Februar. 1597. & explicant Farinacius, Ambrosinus, Peregrinus, Bonacina, Gratianus, Giurba, Castillo, Nouarius (qui subdit, quod salutationes ordinariæ, cum sint signa communia, non constituunt effectum amicitiae, ita ut si quis in tali casu occidat, propriè proditor dici possit.) Sperellus, & alij citandi mox *infra* sect. 5.

SECTIO III.

An priuetur, qui occidit inimicum, promissione facta de non offendendo? Vbi etiam de amico reconciliato.

SUMMARIUM.

- 1 Occidens inimicum promissione, seu fideiussione data de non offendendo, priuatur immunitate; quia per dictam cautionem sublata fuit ab inimico omnis occasio sibi præcauendi, & sic occisor propriè Proditor censetur.
- 2 Opinio in contrarium est satis probabilis.
- 3 Homicidium propriè proditorium est, quod ab Amico nullo præcedente rancore, sed sub colore amicitiae committitur.
- 4 Odium propter præcedentes inimicitias præsumi debet adhuc durare, non obstante promissione de non offendendo.
- 5 Occidens amicum reconciliatum, neque committit homicidium proditorium, & sic neque immunitate priuatur.
- 6 Amicus reconciliatus æquipollet Inimico, iuxta illud Inimico tuo ne credas in æternum.
- 7 Præsertim, si post reconciliationem noua inimicitiarum causa intercesserit.

Sequitur secundo, quod immunitate similiter priuatur, qui occidit inimicum, promissione, vel fideiussione facta de non offendendo, quia per talem promissionem, vel fideiussionem sublata fuit inimico omnis occasio sibi præcauendi; & sic occisor propriè proditor censetur; cum deceptio contra fidem proditio videatur. Atque ita docent Farinacius lib. 2. consil. 168. num. 75. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. §. 25. Decian. lib. 7. cap. 26. num. 23. Giurba consil. 60. Barbosa de vniuers. iure Eccles. cap. 3. num. 93. & Peregrinus

tract. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 10. probans ex Syluestro, Angelo, Decio, Armilla, & Gigante, hunc propriè proditorem esse.

Quamvis contrarium, & satis probabiliter, doceant Antonius de Martinis *resolut. quotid.* cap. 274. & Diana part. 4. tract. 1. *resolut.* 33. ex eo, quod (ut si prædicebatur) homicidium propriè proditorium sit, quod ab amico, nullo præcedente rancore, sed sub colore amicitiae, committitur, v. g. simul comedendo, commorando, in itinere deambulando, vel colloquendo, &c. quod in casu nostro non est (supponitur enim, quod post promissionem, vel fideiussionem de non offendendo factam, non intercesserit stricta amicitia, simul scilicet, ut dicebam, comedendo, commorando, in itinere deambulando, vel colloquendo, &c.) sed potius oppositum, cum propter inimicitias præcedentes (licet intercesserit promissio, vel fideiussio de non offendendo) præsumi debeat, attentata nostra natura vitata, odium adhuc, quamvis valde turpiter, durare. Quapropter subdunt, & satis probabiliter etiam, in locis supra cit. quod qui occidit amicum reconciliatum, neque committat homicidium propriè proditorium, & sic neque immunitate priuatur; quia amicus reconciliatus æquipollet inimico, iuxta illud: Inimico tuo ne credas in æternum. Et ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, testatur Riccius part. 1. decis. 168. num. 2. Vide etiam Ambrosinum de immunit. Eccles. cap. 6. num. 1.

At quidquid sit de hoc, illud certum est, immunitate non priuari eum, qui inimicum (cum quo pacem inierat) noua inimicitiarum, vel occisionis causa post pacem, seu reconciliationem antea factam superueniente, occidit, quia in tali casu occisus non occiditur incautus, quandoquidem cogitare poterat de periculo mortis sibi inferendæ. Quomodo autem huiusmodi causa probari possit, tractat Farinacius *quest.* 107. num. 435. & seqq.

SECTIO IV.

An priuetur, qui occidit proditoriè infidelem.

SUMMARIUM.

- 1 Occidens propriè proditoriè Infidelem, gaudere non debet immunitate.
- 2 Infidelis venit propriè sub nomine nostri proximi, alioquin præceptum de diligendo Proximum non extendetur ad Infideles.
- 3 Hæretici, & Schismatici nobiscum in fide, & charitate non conueniunt, & tamen censentur nomine nostri Proximi.

Sequitur tertio, quod immunitate similiter priuatur, qui occidit propriè proditoriè infidelem, quia licet infidelis non communicet nobiscum in fide, in sacramentis, in Ecclesia, &c. tamen venit propriè sub nomine nostri proximi; alioquin præceptum de diligendo proximo non extendetur ad infideles, quod non est dicendum: ergo, &c.

Neque obstat, quod nobiscum non communicet in fide, Sacramentis, in Ecclesia, &c. aliàs hæreticus etiam & schismaticus excludi possent à ratione proximi, cum nobiscum in fide & charitate non conueniant, quod absque dubio dicendum non est. Atque ita docent Farinacius in *append. de immunit.* c. 8. num. 120. Peregrinus de immunit. cap. 7. num. 15. & Marius Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 20. & 21. contra Ambrosinum de immunit. cap. 7. num. 12. Dian. part. 4. tract. 1. *resolut.*

lut. 105. & Bonacina disput. 3. quest. 7. de immunit. §. 4. num. 16.

SECTIO V.

An priuatur, qui occidit per industriam inimicum, etiam incautum?

SVMMARIVM.

- 1 Occidens per industriam inimicum dormientem, vel alio modo incautum, verbi gratia à tergo, vel à fenestra, gaudet immunitate.
- 2 Proditor propriè dicitur is, qui aliud gerit in opere, aliud in corde.
- 3 Verbum (proditorum) in Constitutione Gregoriana appositum est stricte interpretandum.
- 4 In Regno Neapolis recepta est opinio Bartoli, quod scilicet delictum non intelligatur propriè proditorum, nisi sub colore, seu specie amicitiae committatur.
- 5 In sententia aliquorum Doctorum homicidium ut vulgo dicitur appositum semper est proditorum, sed reuera est proditorum latè & improprie, non autem stricte, & propriè.

SEquitur quartò, quod è contra immunitate non priuatur, qui occidit per industriam, & insidias inimicum, etiam dormientem, vel alio modo incautum, verbi gratia à tergo, vel à fenestra cum sclopo; quia in Constitutione Gregorij XIV. excipitur solum homicidium proditorium: at stante inimicitia, insidia (vti supra sect. 2. dicebam) non constituunt homicidium propriè proditorium, quia semper inimicus habet fundamentum sibi præcauendi, & si non facit, sibi imputare debet: ergo, &c.

Confirmatur, quia (vt ibidem dicebam) homicidium in tantum dicitur propriè proditorium, in quantum committitur sub colore amicitiae, cum proditor propriè dicatur is, qui aliud gerit in opere, aliud in corde; siquidem, cum immunitas Ecclesiae sit fauorabilis propter reuerentiam sacrorum locorum, & exceptio sit odiosa, ly proditorium, stricte interpretandum est. Vide quæ dicebantur supra dubitat. 3.

Atque ita contra Couar. 2. var. cap. 20. num. 7. Menochium de arbit. cas. 461. num. 27. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 10. Fagundez de precept. Eccles. tract. 1. lib. 4. num. 46. Portel. vers. Ecclesia immunitas, num. 15. Gambacurta lib. 5. cap. 4. & 31. Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 208. Azeved. lib. 1. tit. 2. num. 11. in Constit. Hispan. Petrum à Plaza epit. delict. lib. 1. cap. 21. num. 2. Villagut. de extensione legis, cap. fin. num. 53. vers. quartus modus. Martium Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 1. & seqq. Babadil. Polit. lib. 3. cap. 14. num. 34. & 35. Cuetellum de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 5. & 33. & 36. num. 11. Megalium in 3. part. lib. 4. ap. 2. quest. 1. n. 18. & alios (quos refert, & sequitur Farinacius de carceribus quest. 18. num. 76.) docent ex Bartolo loc. supra cit. Antonius Gomez var. resol. §. de homicidio, cap. 3. num. 5. Vincentius de Franchis decis. 713. (vbi ait, etiam ante Constitutionem Gregorij XIV. ita in Regno Neapolis decisum fuisse) Cepolla consil. 32. Clar. §. homicidium, vers. proditorie, Follerius in cap. Regni Item statuimus, de his, qui ad Eccles. confugiunt, Peregrin. de immunitat. cap. 7. num. 5. & 20. Bonacina disput. 3. quest. 7. punct. 4. num. 14. Riccius part. 5. collect. 1792. & part. 1. decis. 168. num. 1. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 38. num. 4. & seq. Castillo decis. 156. num. 38. & 39. Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 62. (vbi ait,

quod occidenti inimicum à tergo cum sclopo, immunitate gaudere decreuerit sacra Congregatio Episcoporum in vna Mileuitana, die 2. Augusti, 1619.) Giurba consil. 20. num. 13. & consil. 60. num. 1. Lezana verb. immunitas, num. 12. Nouarius in Summa Bullar. tit. de immunit. num. 76. & 79. & 81. Sperellus decis. 23. per totam, Gutierrez pract. 99. civil. lib. 1. quest. 2. & 3. num. 18. Ambrosin. de immunit. cap. 6. num. 3. & seq. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 13. Diana part. 1. tract. 1. resol. 1. num. 3. & resol. 5. & 35. Scortia theor. 385. Farinacius consil. 76. num. 7. & 15. & in append. de immunit. cap. 9. num. 143. (vbi Clementem VIII. iuxta Constitutionem Gregorij XIV. corrigendo cap. 1. de homicidio, sic respondisse testatur, & propterea mutat sententiam priorem, quam tenebat cit. quest. 18. num. 76.) & Genuesis in prax. cap. 94. vbi ait, quod in Regno Neapolis recepta sit opinio Bartoli, quod scilicet delictum non intelligatur propriè proditorium, nisi sub colore, seu specie amicitiae committatur.

Obiicies. Multi Doctores (quos citat, & sequitur Gambacurta lib. 5. cap. 4. 28. & 31. & Cutellus lib. 1. quest. 5.) docent, quod non solum homicidium, quod sit sub specie amicitiae, sed etiam quod sit sine tali specie, occidendo scilicet inimicum per insidias, quin etiam sine insidiis, ex industria tamen, & non ex rixa (quod homicidium vulgo appositum dicitur) siue à tergo, siue etiam à facie, sine diffidatione tamen, vt possit inuasus ad rixam se accingere, proditorium sit, quia semper in quolibet ex dictis casibus incautus occiditur, & ex improuiso adortus: ergo & talia homicidia non gaudent immunitate Ecclesiae, quod inde confirmari potest, quia si veneno quis occidatur, etiam inimicus, non gaudet tale homicidium immunitate Ecclesiae: ergo, &c.

Respondetur, Distinguo antecedens: proditorium sit, latè & improprie, concedo: stricte & propriè, nego: sicuti patet ex doctrina Bartoli cit. l. prospiciendum, §. delinquitur, ff. de penis, vbi nomen proditoris ad occisorem amici refert, & occisorem inimici excipit: quam doctrinam communiter sequuntur Iuristae, vt dicit Igneus in l. si certus, §. si vnus ex dominis, vers. secundum quod, ff. ad Syllan. Clarus §. homicidium, vers. proditorie, Anton. Gomez lib. 3. var. tit. de homicid. num. 5. Gutierrez pract. lib. 1. cap. 2. numero 14. & 21. & Vincentius de Franchis decis. 717. num. 14. Et sic nego consequentiam. Ad confirmationem patet ex iis, quæ dicebam supra, sect. 2.

SECTIO VI.

An priuatur, qui occidit inimicum in duello?

SVMMARIVM.

- 1 Occidens inimicum suum in duello non priuatur immunitate.
- 2 Duellantes sunt excommunicati, & priuantur sepultura Ecclesiastica, non tamen priuantur immunitate.

SEquitur quintò, quod immunitate multò minus priuatur, qui occidit inimicum suum in duello. Atque ita in terminis docent Farinac. append. de immunit. cap. 7. num. 117. & Diana part. 4. tract. 1. resol. 46. Quidquid in contrarium sentiant Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 19. Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 101. & Mar. Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 42. & seqq.

Obiicies.